

Petr MATĚJČEK, *Čeští lékaři v rakousko-uherské armádě 1867-1918*, diplomová práce, vedoucí prof. Ivan Šedivý, Praha, Ústav českých dějin Filozofická fakulta UK v Praze, 2015, 123 s.

Při studiu diplomních prací zůstane většinou v mysli posuzovatele nadlouho spíše než faktografické údaje nějaká ta „jiskra“, která utkví. I tady jedna je. Svědectví pamětníka nabádajícího své současníky: „Neztrpčujte si vzájemně ten beztak mizerný život, je dost jiných, kteří se o to upřímně starají.“

Petr Matějček si zvolil pro svou diplomovou práci téma mezioborové, chtěl přiblížit činnost lékařů v rakousko-uherské armádě v letech 1867-1918, ale také proniknout do jejich „vnitřního světa“. Dobře zvolil rok počátku v souvislosti s porážkou rakouských armád v roce 1866 a logickým byla volba roku 1918, kdy sledování problematiky končí.

Petr Matějček se věnoval tématu, jak jsem napsala již v posudku u předešlé verze, které si připravil svou bakalářskou prací, pustil se do práce tedy připraven a bezesporu s chutí, invencí a v konstruktivní spolupráci se svým školitelem, alespoň tak lze soudit z množství zajímavě položených otázek (jakým způsobem byl vojenský lékař vnímán svým okolím, jak lékař vnímal v rámci armády sám sebe, pohled českých civilních lékařů na armádu a vojenské lékaře v ní). Obecně by bylo třeba v případě, že student rozvíjí do podoby diplomní práce svou práci bakalářskou, aby již v úvodu jasně vymezil jejich vzájemný vztah.

Narozdíl od předešlé verze rozdělil Petr Matějček svou práci po úvodu na místo do tří do čtyř základních a dále vnitřně členěných kapitol: Zdravotnická služba v rakouské a rakousko-uherské armádě do roku 1918; Vývoj postavení a hodností vojenského lékaře; Vztah mezi vojenskými a civilními lékaři; Postoj českých lékařů k válce, Rakousko-Uhersku a armádě na pozadí balkánských válek a první světové války.

Práce dále obsahuje všechny náležitosti, seznam pramenů a literatury, abstrakt, klíčová slova atd. Autor prospěšně rozšířil spektrum vytěžené odborné literatury (včetně titulů německých i anglického) i pamětí. U takto širokého tématu by bylo jistě možné hledat tituly chybějící, ale to již není pro hodnocení tohoto textu zásadní. Svou diplomní práci doprovodil také přílohami, zapracovanými či převzatými z příslušných pramenů a literatury.

Petr Matějček zásadní témata ukotvil i věcným shrnutím problematiky. Podrobněji než dříve rozpracoval i některé pasáže, např. se v samostatné podkapitole věnoval vlivu Ženevské konvence na postavení vojenského lékaře i dobovou reflexi Josefa, akademie pro vojenské lékaře; rozpracoval i otázku postavení lékařů v rakousko-uherské armádě s ohledem na jejich

národnostní citění. Důkladnější pozornost věnoval zejména (s. 61-96) postoji českých lékařů k válce, Rakousko-Uhersku a armádě na pozadí (lepší formulace by asi zněla „v průběhu“) balkánských válek a první světové války.

Výmluvněji také Petr Matějček uplatnil v textu jednotlivé prameny, resp. citáty z pamětí. Zaujímou tak např. v kontextu přetištěných karikatur svědectví Alberta Škarvana (ale i dalších), které upozorňují na důležitý aspekt činnosti lékaře v armádě; totiž na svár mezi plněním rozkazu a mezi respektem k Hippokratově přísaze. Tuto pasáž pak autor ještě rozebral na základě odborné diskuse v německy publikovaném tisku.

Autor upozornil v textu i na seznamy padlých lékařů za první světové války, v diskusi při obhajobě by mohlo být přesněji uvedeno, jaké ztráty tedy lékařský stav postihly (při platnosti mezinárodních konvencí).

Z věcných a redakčních připomínek upozorňuji na tomto místě pouze na to, že pražským místodržitelem v roce 1913 jistě nebyl Lev Thun, že autorovi dělá problémy skloňování vztažného zájmena jenž, že „utekly“ některé germanismy, např. „skrže mobilizaci“. Pro event. publikaci části práce v odborném tisku je nutně třeba doplnit u citovaných dopisů důsledně dataci, nestačí uvádět pouze archivní uložení. Stylistická úroveň práce je ale rozhodně lepší, než ta, která byla předložena v loňském roce.

Přepřerování a doplnění této diplomové jednoznačně prospělo. Samozřejmě, že téma zůstává otevřené pro další odborný výzkum. Práci doporučuji k obhajobě s návrhem hodnocení **velmi dobře**.

V Praze 18. ledna 2016

Doc. PhDr. Magdaléna Pokorná, CSc.